

Радомський І. П.

кандидат педагогічних наук, доцент, старший науковий співробітник відділу андрагогіки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, Київ, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2452-0898>

ПЕДАГОГІЧНЕ ПРОЄКТУВАННЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ НАЛАГОДЖЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОСВІТИ І СУСПІЛЬСТВА

На сучасному етапі розвитку суспільства ціла низка факторів – соціальних, економічних, технологічних, психолого-педагогічних та інших – активно впливають на освіту та спонукають до пошуків перспектив розвитку освітніх систем відповідно до сучасних вимог, до вдосконалення безперервної освіти та перспективного проєктування педагогічних процесів у сучасній освіті. Тому питання педагогічного проєктування заслуговують на особливу увагу з урахуванням наукового підходу до подолання різноманітних проблем, пов'язаних із розвитком суспільства та освіти, випереджаючими темпами змін у соціально-економічній, науково-технічній, культурній сферах. Це, у свою чергу, висуває підвищені вимоги до системи освіти, що покликана забезпечувати якісну підготовку майбутніх професійних, конкурентоспроможних фахівців для різних сфер сучасного суспільства.

Актуальність педагогічного проєктування зумовлена важливим завданням сучасної освіти – підготовкою людей до нових умов життєдіяльності в нинішньому динамічному світі. Передбачення майбутнього розвитку освіти тісно пов'язане з потребами прогнозування й перспективного планування у сферах науки, техніки, економіки, культури, мистецтва [1, с. 25]. Орієнтація освіти на прогнозування майбутнього розвитку суспільства потребує глобальних змін у свідомості педагогічного персоналу та організації діяльності закладів освіти.

Значний вплив на якість освіти мають наукові розробки теорії суспільного інтелекту (Н. Селезньова, О. Субетто), концепції стійкого розвитку освіти (В. Соломін), теорії випереджаючої освіти (А. Урсул) та ін., основне спрямування яких – управління майбутнім, пристосування освітніх систем до зовнішніх умов, орієнтація освітньої діяльності на підготовку людини до майбутньої життєдіяльності в суспільстві.

Аналіз соціально-економічних, науково-технічних напрямків розвитку соціуму дає змогу виокремити найбільш значущі перспективні напрями розвитку сучасних освітніх систем: поєднання гуманітарної, інженерно-технічної, інформаційної освіти; гнучке проблемне, практико орієнтоване навчання, креативні інформаційні технології, поглиблення зв'язку науки, економіки, виробництва та освіти; соціалізація і професіоналізація особистості, багаторівневе безперервне професійне навчання фахівців упродовж життя. Це, у свою чергу, дає підстави говорити про актуальність розгляду проблематики педагогічного проєктування як важливого елемента налагодження ефективної взаємодії соціуму та освіти.

Проектування передбачає вдосконалення мисленнєвої діяльності, що орієнтується на розроблення проєктів майбутніх станів об'єктів, систем на основі тенденцій їх розвитку, аналізу стану об'єктивної дійсності. При цьому особливу значущість для проектування має прогностичний світогляд, за якого акцент переноситься на розуміння зв'язків між минулим, теперішнім, майбутнім, умов динамічності розвитку освітніх систем і явищ [2].

Розглядаючи різноманітні методологічні підходи стосовно проблематики нашого дослідження, можна зауважити, що комплексний підхід визначає сутність педагогічного проектування, ґрунтуючись на міждисциплінарних зв'язках, використанні знань щодо проектування соціальних, технічних, економічних та інших систем. Системний підхід виокремлює економічний, науково-технічний, соціально-педагогічний аспекти педагогічного проектування. Особистісно-діяльнісний підхід тісно пов'язаний із ціннісними орієнтаціями, провідною орієнтацією різноманітних форм соціальної діяльності у процесі формування та розвитку професійної діяльності. Професійний підхід розглядає педагогічне проектування як різновид професійної діяльності педагогічного персоналу та як умову і спосіб побудови освітніх систем, що ґрунтуються на професійних кваліфікаціях фахівців різних сфер суспільства.

Необхідно також підкреслити важливість педагогічного проектування як потужного інтеграційного фактора, що поєднує наукову, освітню й виробничу діяльність у суспільстві, генератора знань із різних сфер науки.

Підсумовуючи, виокремимо важливі завдання педагогічного проектування, що спрямовані на налагодження дієвої взаємодії освіти та суспільства:

- трансформація загальнонаукових теорій, соціально-економічних тенденцій розвитку суспільства як основи вдосконалення фахової освіти;
- інтеграція змісту і процесу професійної освіти на основі сучасних наукових інновацій;
- усвідомлення та сприйняття педагогічних проєктів як генератора суспільних процесів, спрямованого на розвиток особистості, її професіоналізму;
- активний розвиток системи професійної освіти в суспільстві;
- забезпечення якості освіти та розвиток творчих і професійних компетентностей в учасників освітнього процесу;
- вдосконалення освітньої системи загалом та професійної освіти зокрема з метою якісної підготовки фахівців-професіоналів, здатних забезпечувати випереджаючий розвиток суспільства.

Список використаних джерел

1. Гершунский Б. С. Философия образования для XXI века (в поисках практико-ориентированных образовательных концепций) : науч. издание / Ин-т теории образования и педагогики РАО. М. : Совершенство, 1998. 605 с.
2. Колин К. К. Человек и будущее: динамический вызов. *Alma Mater*. 1999. № 10. С. 3–10.